

JOHANN WOLFGANG VON
GOETHE

Suferințele
tânărului Werther

Traducere din limba germană
și note de Alexandru Philippide

POLIROM
2015

8 ianuarie 1772

Ce oameni sunt și aceia al căror suflet se întemeiază pe protocol, ale căror vorbe și fapte n-au drept scop, timp de ani de zile, decât să ajungă cu un scaun mai aproape de fruntea mesei! Și asta nu pentru că n-ar avea alte treburi, nu!, ci mai degrabă lucrările se îngrămădesc tocmai din pricină că necazurile mărunte îl împiedică să se ocupe de ceea ce este important. Săptămâna trecută s-a iscat o ceartă la plimbarea cu sania, și toată petrecerea s-a stricat.

Oamenii aceștia sunt niște proști fiindcă nu văd că locul pe care îl ocupă n-are nici o importanță și că foarte rar cel care are primul loc joacă și primul rol! Câți regi nu sunt guvernați de miniștrii lor, câți miniștri, de secretarii lor! Și, atunci, care e cel dintâi? Eu cred că acela care e superior celorlalți și care are atâta putere sau atâta viclenie încât să le înhame puterile și pasiunile pentru realizarea planurilor lui.

20 ianuarie

Trebuie să-ți scriu, dragă Lotte, de aici, din odăița unui han de țară, în care m-am refugiat din pricina unei vijelii. Cât timp am stat la D..., în acest târg păcătos, printre

oameni străini, cu totul străini de inima mea, n-am avut nici o clipă, nici una, în care inima mea să-mi poruncească să-ți scriu. Și acum, în căsuța asta, în singurătatea asta, în această izolare, când zăpada și grindina lovesc iarăși cu furie în ferestruica mea, acum primul meu gând către tine se îndreaptă. Cum am intrat, mi-a venit în minte chipul tău, amintirea ta, o, Lotte!, atât de sfântă, atât de caldă! O, Doamne! Prima mea clipă fericită, iarăși!

Dacă m-ai vedea, scumpa mea, în mijlocul distracțiilor! Ce secate îmi sunt simțurile! Nici o clipă de plinătate a inimii, nici o clipă fericită! Nimic! Nimic! Stau ca în fața unei vitrine cu rarități – privesc omuleții și căluții care trec prin fața mea și mă întreb adesea dacă nu e o iluzie optică. Intru și eu în joc, sau mai degrabă sunt tras pe sfori, ca o păpușă, și îmi apuc câteodată vecinul de mâna lui de lemn și mă dau înapoi, înflorat. Seara îmi propun să admir a doua zi răsăritul soarelui, și nu izbutesc să mă scol din pat. Ziua mă gândesc ca noaptea să privesc luna, și seara nu ies din odaie. Nu știu nici eu bine de ce mă scol și de ce mă culc.

Fermentul care îmi pune în mișcare viața lipsește; imboldul care mă ținea treaz în nopți adânci a pierit, cel care mă deștepta dimineața din somn s-a dus.

Am găsit aici o singură ființă femeiască, o domnișoară von B..., care îți seamănă,

dragă Lotte, dacă poate cineva să-ți semene. „A! vei spune tu, uite-l că a început să-mi facă complimente drăgălașe!” Asta nu-i chiar cu totul neadevărat. De câtva timp sunt foarte amabil, fiindcă nu pot fi altfel, sunt foarte spiritual, și femeile spun că nimeni nu știe să laude așa de bine ca mine („Și să mintă, ai să adaugi tu, fiindcă fără asta nu merge, înțelegi?”). Voiam să-ți vorbesc de domnișoara von B... Are mult suflet, care strălucește din belșug în ochii ei albaștri. Rangul ei e o povară pentru dânsa și nu-i mulțumește nici una dintre dorințele inimii. Răvnește să iasă din viața asta agitată, și de multe ori visăm împreună la scene rustice de fericire netulburată, ah!, și la tine! De câte ori nu-i nevoită să te adore! Dar ce zic eu, nu e nevoită, face asta de bunăvoie, mă ascultă cu plăcere când vorbesc de tine, te iubește...

O, cum aș vrea să stau la picioarele tale, în odăița atât de dragă și de plăcută, și copiii să se joace împrejurul meu și, când ar deveni prea zgomotoși, să-i liniștesc și să mă liniștesc cu un basm care-ți dă fiori.

Soarele apune măreț peste câmpul strălucitor de zăpadă, vijelia a trecut, și eu... trebuie să mă închid din nou în cușca mea... Adio! Albert e acasă? Și cum...? Dumnezeu să-mi ierte această întrebare.

8 februarie

De o săptămână e o vreme îngrozitoare, dar care mie îmi face bine. Într-adevăr, de când sunt aici n-a fost zi frumoasă pe care să nu mi-o strice sau să nu mi-o tulbure careva. Acum, când plouă zdravăn, și viscolește, și e frig, și e moină, mă gândesc: „Ha! În casă nu poate fi mai rău decât afară, sau dimpotrivă”, și mă simt bine. Când, dimineața, soarele răsare și făgăduiește o zi frumoasă, nu mă pot opri și strig: „Iată că ai din nou un bun ceresc pentru care oamenii pot să se înșele între ei!”. Ei pot să se înșele între dânsii pentru orice: pentru sănătate, pentru reputație, pentru veselie, pentru odihnă! Fac asta de multe ori din prostie, nepricepere și mărginire, iar dacă ai sta să-i ascuți, cu cele mai bune intenții. De multe ori îmi vine să-i rog în genunchi să nu-și mai tulbure atât de cumplit sufletul.

17 februarie

Mi-e teamă că ministrul plenipotențiar și cu mine n-avem să mai stăm multă vreme împreună. Omul acesta e pur și simplu nesuferit. Felul lui de a lucra este atât de caraghios, încât nu mă pot opri să-l contrazic și fac de multe ori un lucru după

capul și după firea mea, ceea ce, bineînțeles, nu-i place niciodată. Din cauza asta, de curând, m-a pârât la Curte, și contele mi-a făcut câteva observații blânde, dar care au fost, oricum, observații. Eram pe punctul să-mi dau demisia, când am primit o scrisoare particulară* de la dânsul, o scrisoare în fața căreia am îngenuncheat, proslăvind spiritul ei înalt, plin de noblete și de înțelepciune. Mă dojenește din cauza prea marii mele sensibilități. Ideile mele exaltate despre eficiență, despre influența asupra celorlalți, despre felul de-a răzbi în viață ei le socoate avânt tineresc și încearcă nu să le stârpească, ci numai să le domolească și să le călăuzească într-acolo unde pot să-și aibă desfășurarea lor adevărată și să-și dea pe deplin roadele. Asta mi-a întărit puterile pe o săptămână și m-a făcut să fiu în acord cu mine însumi. Liniștea sufletească e un lucru minunat, tot așa și mulțumirea de sine. Numai, dragă prietene, dacă n-ar fi giuvaierul tot atât de gingaș pe cât e de frumos și de costisitor!

* Din respect față de acest om minunat s-a scos din culegerea noastră scrisoarea amintită, precum și alta despre care se vorbește mai jos, fiindcă editorul a fost de părere că o asemenea îndrăzneală n-ar putea fi justificată nici chiar de calda recunoștință a publicului (n.a.).

20 februarie

Dumnezeu să vă binecuvânteze, dragii mei, și să vă dăruiască toate zilele fericite pe care mi le ia mie.

Îți mulțumesc, Albert, că m-ai amăgit: eu așteptam să mă vestești când are să fie nunta voastră și aveam de gând ca în ziua aceea să iau solemn din perete silueta Lottei și s-o îngrop sub alte hârtii. Acum v-ați căsătorit, și portretul se află tot acolo unde se afla! Să rămână tot acolo! Și de ce nu? Eu știu că sunt mereu cu voi împreună, sunt în inima Lottei, fără să te jignesc pe tine, am în această inimă locul al doilea și vreau și trebuie să mi-l păstrez. O, aș innebuni dacă m-ar uita... Albert, în mintea mea e un infern. Rămâi cu bine, Albert! Rămâi cu bine, înger al cerului! Rămâi cu bine, Lotte!

15 martie

Am avut un necaz care are să mă alunge de aici. Scrâșnesc din dinți! În sfârșit, nu-i nimic de făcut, dar de asta sunteți vinovați voi, toți, care m-ați îmboldit, m-ați împins și m-ați chinuit să-mi iau un post ce nu era pe placul meu. Acuma am văzut ce înseamnă! Acuma ați văzut și voi! Și, ca să